

A szociális és munkaügyi miniszter

.../2008. (...) SZMM rendelete

a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet módosításáról

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 88. §-ának (4) bekezdése d) pontjának dq) alpontjában foglalt felhatalmazás alapján, a szociális és munkaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 170/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. §-ának a) pontjában foglalt feladatkörömben eljárva – az egészségügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 161/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. §-ának a) pontjában foglalt feladatkörében eljáró egészségügyért felelős miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

(1) A foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-a (3) bekezdésének c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[(3) A szolgálat]

„c) foglalkozás-egészségügyi szakellátási szolgáltatást nyújtó szolgálatként a foglalkozás-egészségügyi szolgálatról szóló 89/1995. (VII. 14.) Kormányrendelet 6/B. §-ában meghatározott feladatokat látja el. A foglalkozás-egészségügyi szakellátás alapszolgáltatást is nyújthat, ha a külön jogszabályban foglalt szakmai minimumfeltételeknek megfelel.”

(2) A R. 1. §-a a következő új (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet (a továbbiakban: OMFI)

- a) közreműködik a munkaegészségügy (munkahigiéne és foglalkozás-egészségügy) területén a szakmai módszertani irányításban, végzi a jogszabályok előkészítésével, a szakmai képzéssel és továbbképzéssel összefüggő feladatokat, kapcsolatot tart a hazai és külföldi társintézetekkel;
- b) ellátja a beutalt foglalkozási járó- és fekvőbetegek vizsgálatát, kezelését;
- c) elbírálja a foglalkozási megbetegedések bejelentésének teljes körűségét, szakmai megalapozottságát, megállapítja a megbetegedés foglalkozási eredetét;
- d) ellátja a külön jogszabályokban meghatározott foglalkozás-egészségügyi feladatokat.”

2. §

A R. 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § (1) A szolgálat az alapszolgáltatás keretében végzi

- a) a külön jogszabályban meghatározott munkaköri alkalmassági vizsgálatokat, és kezdeményezi az ehhez szükséges szakorvosi vizsgálatokat;
- b) a külön jogszabályban meghatározottak szerint a foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek bejelentését, kivizsgálását;
- c) a munkahelyi bejárás során a munkakörülményeknek, a munkavégzés veszélyforrásainak, a lehetséges egészségkárosító tényezőknek, az érintettek körének azonosítását a helyi

körülmények figyelembevételével meghatározott gyakorisággal, de évente legalább egy alkalommal, változás bekövetkeztekor soron kívül, az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség által kiadott, folyamatosan felülvizsgált módszertani ajánlás szerint, a munkahelyi bejárás elvégzésének – a munkáltatónak is megküldendő – jegyzőkönyvben történő dokumentálásával;

d) a külön jogszabályban meghatározottak szerint az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos tanácsadást;

e) a külön jogszabályban előírtak szerint a munkahelyek kémiai biztonságát érintő feladatokat;

f) a munkavállalók munkakörülményeivel kapcsolatos, egészséget, biztonságot érintő kérdésekkel összefüggő felvilágosítást;

g) a külön jogszabályban előírtak szerint a munkakörhöz kötött védőoltásokkal kapcsolatos feladatokat;

h) a krónikus betegségben szenvedő munkavállalók egészségi állapotának ellenőrzését a munkavégzésből és a munkakörnyezetből származó egészségkárosító kockázatokkal összefüggésben;

i) a közúti járművezetői munkakörben foglalkoztatott munkavállalók esetén a külön jogszabály szerinti, 2. alkalmassági csoportú közúti járművezetők egészségi alkalmassági vizsgálatát.

(2) A szolgálat az alapszolgáltatás keretében – ideértve a külön jogszabály vonatkozó előírásait is – közreműködik

a) a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 58. §-ában felsorolt munkáltatói feladatok ellátásában;

b) a munkahelyi veszélyforrások feltárásában;

c) egyéb munkaegészségügyi, személyi higiénés, munkaélettani, ergonómiai feladatok megoldásában, a vizsgálatok megszervezésében;

d) a foglalkozás-egészségügyi szolgálatról szóló 89/1995. (VII. 14.) Korm. rendeletben meghatározott munkahigiénés vizsgálatok, mintavételek helyes megtervezésében, az eredmények értékelésében;

e) a munkahelyi elsősegélynyújtás feltételeinek biztosításában, a sürgős orvosi ellátás megszervezésében, az elsősegélynyújtók szakmai felkészítésében;

f) a munkáltató katasztrófa megelőző, -elhárító, -felszámoló és az előidézett károsodások rehabilitációs tervének kidolgozásában;

g) az Mvt.-ben, valamint egyéb jogszabályban meghatározott, munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősülő feladatok ellátásában a foglalkozás-egészségügyi szolgálatról szóló 89/1995. (VII. 14.) Korm. rendeletben meghatározott térítési díjakon felül, külön megállapodás alapján.

(3) A szolgálat közreműködik a foglalkozási rehabilitációban, különösen a rehabilitálhatóság elbírálásához szükséges, az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézettről, valamint eljárásának részletes szabályairól szóló 213/2007. (VIII. 7.) Korm. rendeletben meghatározott tájékoztató elkészítésével.

(4) A szolgálat és a munkáltató feladataik ellátása során együttműködnek, jogaikat és kötelezettségeiket rendeltetésüknek megfelelően gyakorolják, illetve teljesítik, ideértve az alapszolgáltatás keretébe tartozó feladatok kezdeményezését is.

(5) A szolgálat a sürgősségi ellátás keretében igénybe veheti a mentőszolgálatot, valamint az Egészségbiztosítási Alap terhére járóbeteg-szakellátásra utalhatja a biztosított munkavállalót

üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés esetén. A szolgálat orvosa foglalkozási megbetegedés gyanújával a területileg illetékes szakellátó helyre vagy – előzetes egyeztetés után – az OMFI-ba utalhatja a beteget.

(6) A szolgálat orvosa a munkaköri alkalmasság megállapítása érdekében – a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 18. §-ának (6) bekezdése értelmében nem az Egészségbiztosítási Alapból finanszírozott – kiegészítő járóbeteg-szakellátásra utalhatja a biztosított munkavállalót. A járóbeteg-szakellátás költségeit a munkáltató – a foglalkozás-egészségügyi szolgálattal történő megállapodás alapján – megtéríti.

(7) A szolgálat orvosa a munkavállalót e rendelet *Melléklete* szerinti nyomtatványon utalja be a járóbeteg-szakellátásra.

(8) A munkáltató – a (4) bekezdésben foglalt együttműködés keretében – köteles a szolgálat rendelkezésére bocsátani a feladatellátásához szükséges adatot, információt, ideértve a külön jogszabályban meghatározott foglalkozási rehabilitációval kapcsolatos adatot, információt is.

(9) Az (1) és (2) bekezdésben foglaltak nem érintik a munkáltatónak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés megvalósításáért az Mvt.-ben meghatározott felelősségét.”

3. §

(1) Ez a rendelet 2009. január 1-jén lép hatályba.

(2) Az R. 2. §-ának (2) bekezdése, az R. 3. §-a, 5. §-a, valamint az R. 7. §-ának 5. és 8. pontja hatályát veszti.

(3) Az R. 1. §-ának (3) bekezdése b) pontjának ba) alpontjában szereplő „pszichológiai,” szövegrész helyébe „munkapszichológiai,” szövegrész lép.

(4) Az R. a jelen rendelet mellékletével egészül ki.

(5) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SZCSM együttes rendelet 7. §-ának (4) bekezdése d) pontjában az „Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (a továbbiakban: ÁNTSZ) városi (fővárosi kerületi) intézetének” szövegrész helyébe az „Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség (a továbbiakban: OMMF) területileg illetékes munkavédelmi felügyelőségének” szövegrész, 13. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben az „ÁNTSZ” szövegrész helyébe az „OMMF” szövegrész lép.

(6) Ez a rendelet a hatálybalépését követő 30. napon hatályát veszti.

[Melléklet a 27/1995. (VII. 25.) NM rendelethez]

**Beutaló járóbeteg-szakellátások igénybevételéhez
Szakmakód: 2501**

1.	Munkavállaló neve:	
	Születési év, hó, nap:	
	TAJ szám:	
	Munkaköre:	
2.	Munkáltató neve:	
	Címe:	
	Adószáma:	
3.	Beutaló orvos neve:	
4.	A foglalkozás-egészségügyi szolgáltató neve:	
	Címe:	
	Adószáma:	
	ÁNTSZ azonosító száma:	
5.	A kért vizsgálat megnevezése:	
6.	A vizsgálatkérés rövid indokolása:	☐ munkaköri alkalmasság megállapítása ☐ járványügyi érdekből kiemelt területen történő munkavégzés ☐ foglalkozási megbetegedés gyanúja ☐ egyéb (pl. fokozott expozíció, soron kívüli, ill. záróvizsgálat)*

Az egészségügyi szolgáltatás térítési díjáról szóló számlát a munkáltató/foglalkozás-egészségügyi szolgálat**
nevére kérem kiállítani.

Dátum:.....

P.H.
(orvosi pecsét)

.....
beutaló foglalkozás-egészségügyi
orvos aláírása

*megfelelő kockába X jelet kell tenni

** megfelelő szöveg aláhúzendő

INDOKOLÁS

a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet módosításáról szóló .../2008. (...) SZMM rendelethez

Tekintettel arra, hogy az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat megalapozó intézkedésekről szóló 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozat értelmében 2007. január 1-jével az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (a továbbiakban: ÁNTSZ) munkaegészségüggyel kapcsolatos feladatai átkerültek az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőséghez (a továbbiakban: OMMF), illetve a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet (a továbbiakban: R.) hatálybalépése óta bekövetkezett jogszabályi változások jelentős mértékben befolyásolták az R. végrehajthatóságát, szükségessé vált az R. szabályozásának újragondolása és módosítása.

Tekintettel arra, hogy az Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézetnek (a továbbiakban: OMFI) sajátos és meghatározó szerepe van mind az OMMF által végzett hatósági ellenőrző tevékenység háttér-intézményeként, mind a foglalkozási eredetű megbetegedések kivizsgálása területén, indokoltá vált tevékenységének az R.-ben történő szabályozása. Ugyanakkor a foglalkozás-egészségügyi szakellátást nyújtó szolgáltatók feladatait – tekintettel arra, hogy a szakellátóknak nincsenek a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényben meghatározott feladataik, és felettük a munkavédelmi hatóság sem gyakorol szakmai irányítást –, célszerűbb a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatóról szóló 89/1995. (VII.14.) Kormányrendeletben szabályozni. [1. § (1)-(2) bekezdés]

A munkavédelem szervezeti integrációja lehetővé tette, hogy a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényben (a továbbiakban: Mvt.) meghatározott munkaegészségügyi feladatok, a szolgáltatók alap- és közreműködői feladatai a végrehajtásra kiadott jogszabályban kerüljenek meghatározásra.

A feladatok elvégzésének számon kérhetősége érdekében meghatározásra került, hogy a munkahelyi bejárást évente legalább egy alkalommal eszközölni kell, és ehhez az OMMF által kiadott módszertani ajánlást kell figyelembe venni, továbbá dokumentálási kötelezettséget ír elő a javaslat.

Módosítani kellett az R.-ben a krónikus megbetegedésben szenvedő munkavállalók megelőző gondozásával kapcsolatos megnevezést, mivel a gondozás helyett a krónikus betegségben szenvedő munkavállalók egészségi állapotának – a munkavégzésből és a munkakörnyezetből származó egészségkárosító kockázatokkal összefüggésben történő – ellenőrzése a szolgáltató feladata az ILO 161. számú egyezménye alapján is.

A közúti járművezetők egészségi alkalmasságának megállapításáról szóló 13/1992. (VI. 26.) NM rendelet módosítása szerint került rendezésre az R.-ben az alapszolgáltatást nyújtó foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosa által elvégezhető egészségi alkalmassági vizsgálatok rendje.

Szintén a gyakorlatban felmerülő értelmezési nehézséget küszöböl ki az R. módosítása azzal, hogy egyértelművé teszi, hogy a szolgáltatók az alapszolgáltatásra létrejött szerződés keretén

belül kötelesek teljesíteni a munkáltató munkaegészségügyi tevékenységében történő közreműködési feladataikat.

A R. pontosításra került annak érdekében, hogy a külön jogszabályra való hivatkozással tükrözze a foglalkozás-egészségügyi szolgálat rehabilitációval kapcsolatos feladatait. Ezzel összefüggésben az R. kiegészítésre került a foglalkozás-egészségügyi szolgálat feladatainak ellátásához szükséges munkáltatói adatszolgáltatási kötelezettséggel.

A javaslat a hatályos egészségügyi jogszabályokkal összhangban meghatározza azt, hogy a szolgálat orvosa igénybe veheti a sürgősségi ellátás keretében a mentőszolgálatot, illetve milyen esetben utalhatja az Egészségbiztosítási Alap (E. Alap) terhére a munkavállalót járóbeteg-szakellátásra.

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 2007. január 1-jétől hatályos rendelkezése alapján a járóbeteg-szakellátásra utalt munkavállalók vizsgálatát – hacsak azok nem foglalkozási betegség, vagy üzemi baleset miatt váltak szükségessé – nem lehet az E. Alap terhére igénybe venni. A javaslat szerint a szakellátás költségeit a munkáltató a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatóval kötött megállapodás szerint köteles megtéríteni.

Egyre gyakrabban lehet találkozni alkalmassági vizsgálatok nélkül, illetve nem teljes körű alkalmassági vizsgálatok alapján történő foglalkoztatással, mert az orvosi vizsgálatok költségeit sem a munkáltató, sem pedig az orvos nem vállalja fel. Ellenérdekeltség jelent meg a vizsgálatok elvégzésében és tipikus gyakorlattá vált az, hogy mivel a munkáltató nem vállalja a szükséges szakorvosi vizsgálatok finanszírozását, olyan munkavállaló kerül be a munkahelyre, aki egészségi állapota miatt nem kerülhetne be, vagy a sérülékeny csoportba tartozó személyeket a munkáltató fel sem vesz, másrészt negatív hatást fejt ki a foglalkozás-egészségügyi szolgálat intézményére is.

Fentiek miatt az előterjesztő szükségesnek látja az alkalmassági vizsgálatokhoz szükséges egyes szakvizsgálatok költségei finanszírozásának az E. Alap terhére történő visszaállítását, ez azonban meghaladja az előterjesztő kompetenciáját. [2. §]

Az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről szóló 2003. évi LXXXIV. törvény 7. §-ának (2) bekezdése sorolja fel azokat a jogviszonyokat, amelyek keretében az egészségügyi dolgozó egészségügyi tevékenység végzésére, illetve az abban történő közreműködésre jogosult. Tekintettel arra, hogy a felsorolt jogviszonyok között az orvosi magángyakorlat nem szerepel, az R.-ben a magángyakorlatra vonatkozó korlátozás okafogyottá vált.

A R. 3. §-a tartalmazza a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok működésével kapcsolatos minimumfeltételeket. Tekintettel arra, hogy az egészségügyi szolgáltatások minimumfeltételeinek meghatározására az egészségügyi miniszternek van hatásköre, a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok szakmai minimumfeltételeit a 60/2003. (X. 20.) ESZCSM rendelet rögzíti.

A két rendelet több esetben nincs egymással összhangban, mert az ESZCSM rendelet egyrészt nem tartalmazza annak lehetőségét, hogy szakorvos-jelölt is elláthatja felügyelettel a foglalkozás-egészségügyi tevékenységet, másrészt rögzíti, hogy az ápolói feladatokat milyen szakképesítéssel lehet ellátni. Az R. kiadása idején még kevés volt a foglalkozás-egészségügyi (üzemorvosi) képesítéssel rendelkező orvosok száma, ezért került sor arra a szabályozásra, hogy szakorvos-jelöltek is nyújthatnak foglalkozás-egészségügyi szolgáltatást. Az R. megjelenése óta eltelt több mint 12 év alatt a helyzet megváltozott, a kivételes szabály

fenntartása többé már nem indokolt, ezért indoklottsá vált a 3. §-ban foglaltak hatályon kívül helyezése, amely egyben a két jogszabály közötti ellentmondást is megszüntetné.

Ugyanez vonatkozik az ápolói feladatok ellátásához szükséges szakképesítésekre, amelyeknél az R.-ben szereplő kivétel – hasonlóan az orvosok esetéhez – további fenntartása az eltelt idő miatt már nem indokolt.

A rendelkezés nem érinti a már kiadott működési engedéllyel rendelkező szolgáltatókat, tekintettel arra, hogy a 60/2003. (X.20.) ESZCSM rendeletben foglaltakat a hatályba lépés után kiadott működési engedélyekre kell alkalmazni.

A hatályos rendelet értelmező rendelkezései közül törlésre kerül a „foglalkozási egészségi osztály”, továbbá a „szakképzést folytató intézmény” definíciója, tekintettel arra, hogy ezeket a fogalmat a módosított jogszabály már nem használja. [3. § (2) bekezdés]

Az Mvt. 86. §-ának (1) bekezdése b) pontjának rendelkezése alapján a munkavédelmi hatóság hatósági jogköre a kémiai biztonsággal összefüggésben a kémiai anyagok munka közbeni hatásából eredő munkaegészségügyi és munkabiztonsági kockázata ellen a munkavállalók védelmét biztosító feladatokra, előírások ellenőrzésére terjed ki. Annak érdekében, hogy e törvényben biztosított jogkörét az OMMF ténylegesen gyakorolhassa, szükséges a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SZCSM együttes rendelet ennek megfelelő módosítása. [3. § (5) bekezdés]

A rendelet új melléklete előírja a foglalkozás-egészségügyi orvos által használandó beutaló formanyomtatványát, melyben mindazok az adatok szerepelnek, amelyek a vizsgálat elvégzéséhez szükségesek. Tekintettel arra, hogy a különböző indokból történő beutalás finanszírozása is különböző lehet, a beutalóból megállapítható a vizsgálat indoka is. Amennyiben nem az E.Alapból történik a finanszírozás, a beutalón szereplő adatok alkalmasak arra is, hogy a vizsgálatot végző járóbeteg-szakellátó a számlát – megállapodásuk függvényében vagy a munkáltató vagy a foglalkozás-egészségügyi szolgálat számára – kiállítsa.